

Rapport aktiv formidling 2022

Storfjord folkebibliotek takker for støtten! Storfjord kommune er en liten kommune med ca 1800 innbyggere og biblioteket driftes på en 80 % stillingsressurs. For Storfjord folkebibliotek har prosjekttilskuddet fra Nasjonalbiblioteket vært et verdifullt bidrag som har gjort det mulig å øke stillingsressursen i biblioteket. Lønnsmidlene har vært brukt til gjennomføring av tiltak beskrevet i søknaden. Tiltak 1 har blitt gjennomført i større målestokk enn beskrevet i søknaden, mens tiltak 2 er gjennomført med litt mindre hyppighet enn planlagt.

Tiltak 1) Økt deltagelse i kommunale kvenske og samiske markeringsuker

I prosjektperioden har Storfjord folkebibliotek i samarbeid med Storfjord kulturskole og Storfjord språksenter etablert et felles formidlingsteam for samisk og kvensk litteratur- og kulturformidling. Arbeidet i formidlingsteamet har i stor grad økt synligheta til de tre tjenestene i lokalsamfunnet og aktivitetsnivået har vært høyt gjennom hele året.

AKTIV FORMIDLING

SPRÅKSENTERET, KULTURSKOLEN OG BIBLIOTEKET

Kulturskole, språksenter og bibliotek har i fellesskap gjennomført en samisk kulturuke i forbindelse med Samefolkets dag 6.2 og en kvensk kulturuke i forbindelse med Kvenfolkets dag 16.3. I tillegg har vi deltatt i den nasjonale samiske språkuka i oktober og arrangert en egen lokal kvensk språkuke i november. Samtlige temaer har vært gjennomført med et bredt spekter av arrangement og tiltak for skoler og barnehager, men også med åpne publikumsarrangement og kampanjer på sosiale medier. Ressursmessig hadde ikke dette vært mulig å gjennomføre uten det etablerte samarbeidet og ved at tre institusjoner fordeler planlegging og gjennomføring av aktiviteter. Det faglige innholdet i aktivitetene blir også løftet ved at vi kan kombinere forskjellig type formidlingskompetanse.

Samisk uke, februar: 195 deltakere fordelt på 11 arrangement
Kvensk uke, mars: 146 deltagere fordelt på 9 arrangement
Giellavahkku, oktober: 206 deltagere fordelt på 8 arrangement
Kieliviikko, november: 93 deltagere fordelt på 6 arrangement

EVALUERING/ OVERFØRINGSVERDI

Et resultat av dette prosjektet har vært at samarbeidsgruppa også har etablert et formidlingsprogram for de tre barnehagene i Storfjord kommune. Hver barnehage har i 2022 fått besøk av formidlingsteamet i et ni-ukers kulturprogram hvor vi kan kombinert litteraturformidling, kunstaktiviteter og musikkøvelser med samisk og kvensk språkformidling. Dette har vært et vellykka konsept som barnehagene har satt stor pris på. Vi mener at vi har funnet en samarbeidsform som gjør at vi kan gjennomføre aktiviteter på en ressursmessig effektiv måte.

- Aktivitetsnivået i 2022 har vært høyt
- Alle barnehagebarn i alderen 4- og 5 år har fått møte og bli personlig kjent med tre tjenesteleverandører i kommunen
- Ressursbruken knyttet til aktivitetene er fordelt på tre institusjoner
- En felles markedsføring har økt synligheta i lokalsamfunnet til alle tre institusjonene

I 2022 har utlånsstatistikken på barne- og ungdomslitteratur økt betydelig sammenlignet med tidligere år. Synligheta i lokalsamfunnet som dette samarbeidet har gitt biblioteket, kan nok være en god forklaring på oppsvinget i lånestatistikken. En helhetlig aktivitetsoversikt fra formidlingssamarbeidet er lagt ut på www.storfjordbibliotek.no/kvensk-og-samisk-sprak-og-kulturformidling/

Tiltak 2) Etablere tilbudet "Samtale og sang" for hjemmeboende personer med demens, med spesielt fokus på de som har samisk eller kvensk som morsmål

Hjemmeboende personer med demens og som har minoritetsspråklig bakgrunn, er en spesielt marginal og sårbar gruppe. Intensjonen med dette tiltaket var å tilby minoritetsspråklige bibliotekjenester til nettopp denne gruppa. Da søknaden til dette prosjektet ble skrevet hadde dagsenteret brukere som hadde behov for både samiskspråklig og kvenskpråklig tilrettelegging. I 2022 har dagsentertilbudet vært tilrettelagt for en liten gruppe hvor alle hadde kvensk som morsmål. Via formidlingsarrangement har vi klart å få til både sangdeltagelse, litteraturformidling etterfulgt av en samtale på kvensk. Arrangementene har i så måte vært sterke og meningsfulle.

Vi mener at vi også her har funnet en formidlingsform som fungerer godt. Aktiviteten begynner med kjente salmer og sanger, etterfulgt av høytlesing og samtale rundt aktuelle lokale tekster, dikt, skrømhistorier eller lokalhistoriske temaer. Tiltaket «Samtale og sang» var planlagt gjennomført som månedlige formidlingsarrangement i perioden januar til mai, og fra august til desember. Vi har kun klart å gjennomføre fem formidlingsarrangement for målgruppa. Men samtidig har vi i kulturuketilbudet som nevnt i tiltak 1 tilrettelagt for arrangement spesifikt for nevnte målgruppe. I stedet for 10 formidlingsarrangement har vi altså gjennomført 5 formidlingsarrangement og 3 kulturarrangement.

En utfordring med planlegging av formidlingsarrangementene har, i tillegg til koronautfordringer på våren, også vært at dagsenter tilbudet er et tilbud som endrer seg underveis; gruppesammensetningen endrer seg, språksituasjon endrer seg når gruppesammensetningen endres, og formidlingsinnholdet må tilpasses både gruppesammensetning og gjestenes dagsform. Det varierer også hvilke dager brukerne møtes på dagsenteret, avhengig av for eksempel behov fra de pårørende. Det siste har vært en utfordring for bibliotekets deltagelse som vi ikke forutså og som har gjort det vanskelig å planlegge og gjennomføre alle ønskede aktiviteter. Vi har i denne forbindelse også testet ut å invitere dagsenterbrukerne til biblioteket. Vår erfaring var likevel at bibliotekets lokaler ikke var hensiktsmessige til denne typen arrangement, da blant annet lyden av andre gjester skapte uro.

EVALUERING/ OVERFØRINGSVERDI

Det er nok en kjent utfordring for små bibliotek at man ikke har den store fleksibiliteten til å flytte og omrokere på ordinær drift, åpningstider og faste aktiviteter. For å kunne ha et jevnt og høyt aktivitetsnivå er biblioteket avhengig av å kunne planlegge aktivitetene god tid i forveien, og dette er ikke nødvendigvis forenlig med kommunale tjenester som er avhengige av å kunne være fleksible og tilpasse seg behov som oppstår underveis. I Storfjord må dette løses enten ved økt vikarbruk, en mer fleksibel selvbetjent åpningstid eller kreative samarbeidsløsninger for betjent bibliotek.

Tilbudet «Samtale og sang» kan ikke påstås å øke utlånsstatistikk eller besøkstallene i biblioteket, og heller ikke å bidra noe særlig til økt synlighet i lokalsamfunnet. Men det å kunne tilby minoritetsspråklig litteratur- og kulturformidling til minoritetsspråklige innbyggere med demensdiagnose, er likevel helt spesielt og unikt. Det er rørende å se hvor stor effekt en enkel minoritetsspråklig tilrettelegging kan i en slik situasjon. Det bør være et mål i seg selv å kunne tilby skreddersydde og oppsøkende aktiviteter også for små brukergrupper. Bibliotek og dagsenter synes at formidlingsarrangementene har vært viktige og vellykkede, og vil videreføre samarbeidet i 2023.

SAMMENDRAG

I prosjektsøknaden beskrev vi 5 effektmål til prosjektets to tiltak.

- Bedre samiske og kvenske bibliotek tjenester (tiltak 1)
- Økt synlighet av bibliotek i lokalsamfunnet (tiltak 1)
- Økt samarbeid mellom bibliotek og andre kommunale tjenester (tiltak 1 og 2)
- Økt bruk av kvensk og samisk språk i det offentlige rom (tiltak 1 og 2)
- Tilgjengeliggjøre bibliotek tjenester og skape inkluderende kulturelle møteplasser for sårbare grupper (tiltak 2)

De fire første effektmålene er godt ivaretatt, mens det siste mener vi er delvis ivaretatt.